

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Скакун О.Ф. Теория государства и права : [учебник] / О.Ф. Скакун. – Х. : Консум ; Ун-т внутр. деп., 2000. – 740 с.
2. Некрасов В.А. Оперативне обслуговування об'єктів бюджетної сфери: проблеми та шляхи їх вирішення / В.А. Некрасов, А.В. Бабяк // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2009. – № 3. – С. 332–338.
3. Голіна В.В. Спеціально-кримінологічне попередження злочинів (теорія і практика) : автореф. дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / В.В. Голіна. – Х., 1994. – 44 с.
4. Про міліцію : Закон України від 20 грудня 1990 р. № 565-XII : за станом на 14 жовтня 2014 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 4. – С. 20.
5. Про організацію діяльності підрозділів державної служби боротьби з економічною злочинністю Міністерства внутрішніх справ України : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 03 вересня 2012 р. № 769 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 73. – С. 71.
6. Про заходи щодо дальшого зміцнення правопорядку, охорони прав і свобод громадян : Указ Президента України від 18 лютого 2002 р. № 143/20002 (за станом на 29 жовт. 2003 р.) // Офіційний вісник України. – 2002. – № 8. – С. 85.
7. Про систему заходів щодо усунення причин та умов, які сприяють злочинним проявам і корупції : Указ Президента України від 9 лютого 2004 р. № 175/2004 (за станом на 3 бер. 2004 р.) // Офіційний вісник України. – 2004. – № 6. – С. 21.
8. Про затвердження Порядку взаємодії при обміні інформацією між органами Міністерства внутрішніх справ України та Пенсійного фонду України щодо захисту інтересів держави при нарахуванні та сплаті внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування та інших платежів до Пенсійного фонду України : Наказ МВС України від 24 грудня 2009 № 552 (станом на 24 груд. 2009 р.) // Офіційний вісник України. – 2010. – № 25. – С. 40.

УДК 343.36

ОСОБЛИВОСТІ ОБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ ПРИТЯГНЕННЯ ЗАВІДОМО НЕВИННОГО ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НОВИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРОЦЕСУАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

FEATURES OBJECTIVE SIDE ATTRACTION KNOWINGLY INNOCENT TO CRIMINAL LIABILITY UNDER THE NEW CRIMINAL PROCEDURE LEGISLATION UKRAINE

Сийпловік М.В.,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри кримінально-правових дисциплін

та міжнародного кримінального права

Ужгородського національного університету

У статті наводяться окремі позиції щодо об'єктивної сторони притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності з урахуванням положень нового кримінального процесуального законодавства України. Досліджено проблемні й суперечливі питання ознак об'єктивної сторони злочину. Виявлено певні недоліки в конструкції окремих правових норм та сформульовано пропозиції щодо вдосконалення кримінального законодавства.

Ключові слова: кримінальна відповідальність, невинна особа, підозрюваний, обвинувачений, повідомлення про підозру, правосуддя, слідчий, кримінальне законодавство.

В статье изложены отдельные позиции относительно объективной стороны привлечения заведомо невинного к уголовной ответственности с учетом положений нового уголовного процессуального законодательства Украины. Исследованы проблемные и спорные вопросы признаков объективной стороны преступления. Выявлены определенные недостатки в конструкции отдельных правовых норм и сформулированы предложения по совершенствованию уголовного законодательства.

Ключевые слова: уголовная ответственность, невинное лицо, подозреваемый, сообщение о подозрении, обвиняемый, правосудие, следователь, уголовное законодательство.

The article describes the individual positions on the objective side attraction obviously innocent to criminal liability with regard to the provisions of the new criminal procedure legislation of Ukraine. Investigated the problematic and controversial issues-tive signs objects side of the crime. Identified weaknesses in the construction of certain legal norms and proposals for improving the criminal law.

Key words: criminal liability, innocent person, matures, report of a suspected or accused, justice, trace-tel, criminal law.

Постановка проблеми. З обранням Україною європейського вектору розвитку та початком проведення реформи кримінальної юстиції в державі відбуваються і ґрунтовні зміни в кримінально-правовій політиці щодо належного забезпечення охорони вітчизняного правосуддя. У зв'язку із цим виникла нагальна потреба в переосмисленні проблем, пов'язаних із забезпеченням та охороною відносин, що гарантують реалізацію конституційних принципів діяльності органів досудового розслідування, прокуратури й суду. Останні потребують належних механізмів та ефективних шляхів протидії таким злочинам, як притягнення завідомо невинних до кримінальної відповідальності. Нині ця проблематика стає дедалі більш актуальною, оскільки українське кримінальне законодавство постійно модернізується. Крім того, кримінально-правовий меха-

нізм, насамперед інститут притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності, дедалі частіше незаконно використовується в політиці для усунення від влади одних політиків іншими, і не тільки в політиці. Також докорінна зміна кількісних та якісних ознак злочинності у сфері правосуддя вимагає їх належного наукового аналізу і напрацювання на цій основі адекватних заходів протидії на загальнодержавному рівні.

У контексті вищезазначеного не зайвим буде наголосити й на тому, що встановлення ефективних шляхів протидії злочинам, які вчиняють службові особи у сфері правосуддя, є важливим завданням для становлення України як демократичної та правової держави. Адже шкода, якої завдають такими діями, полягає не лише в порушенні законних прав та інтересів людей, а й у їх зневірі до

діяльності державних органів, насамперед до правоохоронних та судових, у підриві престижу й авторитету цих структур. Незважаючи на той факт, що статистичні дані Державної судової адміністрації України переконують у мінімальній кількості засуджених за злочин, передбачений ст. 372 Кримінального кодексу України (далі – КК України), насправді вчинення таких протиправних дій – непоодиноким факт [1, с. 8].

Отже, виникла потреба дослідити ознаки складу злочину, передбаченого ст. 372 КК України, враховуючи оновлення кримінального процесуального законодавства. Зважаючи на обсяги статті, спочатку предметом нашого дослідження стане об'єктивна сторона притягнення завідомо невинних до кримінальної відповідальності. Таким чином, вищевикладене свідчить про актуальність теми дослідження і необхідність наукового осмислення об'єктивної сторони кримінально-правової норми про відповідальність за притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності.

Стан дослідження. Питання кримінальної відповідальності за злочини проти правосуддя, зокрема щодо притягнення як обвинуваченого завідомо невинуватої особи, неодноразово висвітлювалися в юридичній літературі. Вагомий внесок у вивчення цієї проблеми зробили М.І. Бажанов, І.С. Власов, А.С. Горелік, П.І. Гришаєв, В.І. Єгоров, М.Й. Коржанський, Г.А. Кригер, Л.Л. Кругликов, В.М. Кудрявцев, О.Г. Лебедев, Л.В. Лобанова, М.Д. Лисов, В.П. Малков, М.І. Мельник, А.В. Наумов, Ш.С. Рашкова, Р.А. Сабітов, А.Б. Сахаров, О.Я. Светлов, В.Г. Смірнов, С.І. Тихенко, Ю.М. Ткачевський, В.І. Тютюгін, В.С. Устінов, М.Д. Шаргородський та інші.

Безперечно, роботи цих науковців мають значну наукову і практичну цінність. У них розглянуто багато теоретичних і прикладних питань кримінальної відповідальності за злочин, що аналізується. Водночас багато аспектів досліджуваної проблеми, як і раніше, залишаються дискусійними й вирішуються суперечливо. Це зумовлено, зокрема, і тим, що після прийняття 13 квітня 2012 року Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) зміст окремих ознак відповідного складу злочину зазнав істотних змін.

Тому **метою** нашого дослідження є аналіз об'єктивної сторони кримінально-правової норми про відповідальність за притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності відповідно до положень нового кримінального процесуального законодавства України.

Виклад основного матеріалу. У юридичній літературі об'єктивну сторону складу злочину визначають переважно як сукупність ознак, що характеризують зовнішній прояв злочину. До таких ознак відносять суспільно небезпечне діяння, суспільно небезпечні наслідки, причинний зв'язок між діянням та суспільно небезпечними наслідками, а також місце, час, обстановку, спосіб, засоби та знаряддя вчинення злочину [2, с. 57].

Що стосується дискусійних моментів встановлення ознак об'єктивної сторони притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності, то можна сказати таке. Як відомо, притягнення до кримінальної відповідальності – вимушене зазнання особою, яка вчинила злочин, державного осуду, а також позбавлень особистого, майнового та іншого характеру, які передбачені законом про кримінальну відповідальність, законодавець пов'язує з діяльністю суду. Це положення певною мірою не відповідає тому, що викладено ним у ч. 1 ст. 372 КК України, у якій чітко визначено коло суб'єктів цього злочину: слідчий, прокурор чи інша уповноважена на те законом особа. Звернення до положень кримінального процесуального законодавства дозволяє дійти висновку, що зазначені суб'єкти не вповноважені притягувати до кримінальної відповідальності. Власними процесуальними діями вони лише створюють відповідні умови для притягнення ви-

нних до кримінальної відповідальності судом: вносять відомості про злочин до Єдиного реєстру досудових розслідувань, виконують необхідні слідчі (розшукові) та негласні слідчі (розшукові) дії, повідомляють особу про підозру тощо. Таким чином, використовуючи в кримінальному законі термінологічний зворот «притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності слідчим, прокурором чи іншою уповноваженою на те законом особою», законодавець має на увазі початок процесуальної процедури притягнення до кримінальної відповідальності, яка регламентована кримінальним процесуальним законодавством і пов'язується, як правило, з повідомленням про підозру. Так, відповідно до п. 14 ч. 1 ст. 3 КПК України притягнення до кримінальної відповідальності – стадія кримінального провадження, яка починається з моменту повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення.

Таким чином, норми кримінального та кримінального процесуального законів України стосовно визначення поняття «притягнення до кримінальної відповідальності» мають свою певну узгодженість. Така узгодженість стала можливою завдяки набранню чинності 19 листопада 2012 року Кримінального процесуального кодексу України. Положення нового КПК України радикально змінили також і зміст об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого ст. 372 КК України, який полягає в притягненні як обвинуваченого завідомо невинної особи, уповноваженими на те законом суб'єктами.

Притягнення як обвинуваченого є самостійною стадією кримінального процесу, підстави і порядок якої регламентуються кримінальним та кримінальним процесуальним законодавством. Прокурором або слідчим за погодженням із прокурором складається письмове повідомлення про підозру в таких випадках: 1) затримання особи на місці вчинення кримінального правопорушення чи безпосередньо після його вчинення; 2) обрання до особи одного з передбачених цим кодексом запобіжних заходів; 3) наявності достатніх доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення (ст. ст. 276, 277 КПК України).

У теорії кримінального процесу справедливо вважається, що фактично зміст письмового повідомлення про підозру в чинному КПК України відповідає вимогам, що висуваються раніше до постанов про притягнення як обвинуваченого [3, с. 126–134]. Це пояснюється тим, що законодавець у новому КПК України відмовився від інституту обвинуваченого в процесі досудового розслідування (ст. 43 КПК України), поєднав підстави набуття особою статусу підозрюваного (ст. 43-1 КПК України) та обвинуваченого (ст. 43 чинного КПК України) [4, с. 356].

Слід погодитися з В.І. Тютюгіним, що об'єктивна сторона злочину за ст. 372 КК України характеризується лише активною поведінкою суб'єкта, що полягає у вчиненні таких дій: а) складання письмового повідомлення про підозру (ст. 277 КПК України) і б) вручення цього повідомлення особі, що підозрюється у вчиненні певного кримінального правопорушення (ч. 1 ст. 42, ст. 278 КПК України) [5, с. 844].

Однак у правозастосовній практиці ймовірно ситуації, коли під час досудового розслідування особі повідомлено про підозру у вчиненні відповідного(их) злочину(ів), а обвинувальний акт містить іншу (змінену) правову кваліфікацію кримінального правопорушення. Такої ситуації можна було уникнути, якщо б законодавець дослухався думки науковців, що слід доповнити ст. 291 проекту КПК України в такій редакції: «Формулювання обвинувачення, викладене в обвинувальному акті, не може істотно відрізнятися від формулювання, що міститься в постанові про повідомлення особі про підозру» [3, с. 126]. Закріплення цього положення в новій ч. 5 ст. 291 КПК України, на наш погляд, запобігатиме допущенню помилок під час форму-

лювання обвинувачення в підсумковому документі – обвинувальному акті.

Також можна спрогнозувати можливість виникнення ситуації, коли формула кваліфікації не змінюється, як це зазначено в повідомленні про підозру у вчиненні відповідного(их) злочину(ів) та відповідному обвинувальному акті, однак при цьому уповноважена особа перед складанням такого акту отримує докази невинуватості особи, але не закриває кримінальне провадження згідно із ч. 1 ст. 384 КПК України. Такий випадок не може бути оцінений із точки зору кримінального законодавства як притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Відсутність належного спеціального регулювання таких дій потребує, на нашу думку, певного вдосконалення законодавства.

У кримінально-правовій доктрині тривають дискусії щодо визначення моменту закінчення аналізованого злочину.

Абсолютна більшість українських учених переконана в тому, що аналізований злочин є закінченим із моменту складання письмового повідомлення про підозру. Інші вчені вважають, що цей злочин є закінченим із моменту вручення письмового повідомлення про підозру. Зокрема, М.І. Бажанов зазначає: «Закінченим злочин, передбачений ст. 372 КК України, буде з моменту, коли постанова про притягнення як обвинувачуваного пред'явлена особі для ознайомлення, тобто з моменту пред'явлення обвинувачення» [6, с. 227]. Такої самої думки дотримуються й інші науковці, які вказують, що злочин вважається закінченим із моменту оголошення невинуватій особі постанови про притягнення як обвинуваченого за злочин, якого вона не вчинила, незалежно від подальшої долі кримінальної справи [7, с. 313].

Подібної думки дотримуються А.М. Бойко, який вважає, що цей злочин є закінченим із моменту оголошення (пред'явлення) обвинуваченому постанови про притягнення як обвинуваченого [8, с. 143]. Солідарний у цьому питанні із зазначеними вченими і Є.В. Фесенко, на думку якого аналізований злочин вважається закінченим із моменту пред'явлення обвинувачення. Адже практично із цього моменту найчастіше може бути обрано до правопорушника запобіжні заходи: взяття під варту, застава, підписка про невиїзд [9, с. 667]. В.В. Кудрявцев так само вважає, що злочин, передбачений ст. 372 КК України, вважається закінченим із моменту оголошення невинній особі постанови про притягнення її до відповідальності як обвинуваченої за злочин, якого вона не вчинила, незалежно від подальшої долі кримінальної справи (формальний склад злочину). У цей момент слідчий може обрати запобіжний захід, суттєво обмежити права особи, заподіяти значну моральну шкоду, дискредитувати її тощо. Цього цілком достатньо, щоб вважати злочинний задум здійсненим [10, с. 420].

Подібним чином це питання розглядається і в російській кримінально-правовій літературі: з об'єктивної сторони аналізований злочин має вираз у винесенні мотивованої постанови про притягнення особи до кримінальної відповідальності як обвинуваченого та пред'явлення йому сформульованого обвинувачення під розписку з роз'ясненням процесуальних прав й обов'язків обвинуваченого [11, с. 311].

Представники такої позиції обґрунтовують свою точку зору тим, що лише з моменту пред'явлення особі обвинувачення під розписку з роз'ясненням процесуальних прав й обов'язків обвинуваченого, до неї можуть бути застосовані процесуальні заходи примусу. Однак ми вважаємо, що ця позиція не відповідає чинному кримінальному процесуальному законодавству України.

Письмове повідомлення про підозру вручається в день його складання слідчим або прокурором, а у випадку неможливості такого вручення – у спосіб, передбачений КПК України для вручення повідомлень (ч.1 ст. 278). Проте про-

тягом уже цього часу, коли письмове повідомлення про підозру ще фактично особі не вручено, відповідний посадовець, який склав письмове повідомлення про підозру щодо особи завідомо невинуваті в скоєнні кримінального правопорушення, може звернутися до суду з клопотанням про застосування до нього заходів забезпечення кримінального провадження (Глава 10 КПК України) запобіжного заходу (Глава 18 КПК України) і тим самим обмежити його права та заподіяти значну моральну шкоду. Зокрема, якщо під час досудового розслідування місцезнаходження підозрюваного невідоме, то слідчий, прокурор оголошує його розшук (ч.1 ст. 281 КПК України). Про оголошення розшуку виноситься окрема постанова, якщо досудове розслідування не зупиняється, або вказується в постанові про зупинення досудового розслідування, якщо таке рішення приймається, відомості про це вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань (ч. 2 ст. 281 КПК України). А при наявності підстав, передбачених у ст. 188 КПК України, прокурор, слідчий за погодженням із прокурором має право звернутися з клопотанням про дозвіл на затримання підозрюваного, обвинуваченого з метою його приводу для участі в розгляді клопотання про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Окрім цього, з метою забезпечення цивільного позову і можливої конфіскації майна слідчий суддя за клопотанням прокурора або слідчого за погодженням із прокурором, може накласти арешт на вклади, цінності та інше майно підозрюваного або обвинуваченого (Глава 17 КПК України).

Можна припустити й інший розвиток ситуації. Так, не виключається ситуація, за якої письмове повідомлення про підозру складено одним слідчим або прокурором, а вручає його інший слідчий чи прокурор. За таких умов виникає питання про те, який саме слідчий або прокурор (перший чи інший) буде суб'єктом аналізованого злочину? Вважаємо, що в цьому контексті не варто забувати, що саме є основним безпосереднім об'єктом аналізованого злочину: суспільні відносини, що забезпечують врегульовану Конституцією України та кримінальним процесуальним законодавством діяльність органів досудового розслідування та прокуратури щодо притягнення як обвинуваченого завідомо невинної особи. Права та інтереси особи, що притягується до кримінальної відповідальності, є лише додатковим обов'язковим безпосереднім об'єктом злочину, передбаченого ст. 372 КК України.

Отже, видається логічним пов'язувати момент закінчення аналізованого злочину саме з моментом складання та підписання уповноваженою особою письмового повідомлення про підозру завідомо невинної особи в скоєнні кримінального правопорушення. Вручення письмового повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення перебуває поза межами складу об'єктивної сторони злочину, передбаченого ст. 372 КК України. Так само не має значення для кваліфікації цього злочину такі умови: чи було обрано запобіжний захід щодо особи, чи було скасовано повідомлення про підозру, чи була особа засуджена за цей злочин.

Висновки. Підсумовуючи викладене, можна зробити такі висновки:

1. Об'єктивна сторона аналізованого злочину полягає в складанні та підписанні уповноваженою особою письмового повідомлення про підозру особи у вчиненні кримінального правопорушення за відсутністю події чи складу кримінального правопорушення (злочину) у діях особи або за недоведеності її участі у вчиненні кримінального правопорушення (злочину). Крім того, склад аналізованого злочину має місце не лише у випадку, коли потерпілий взагалі є невинним у вчиненні кримінального правопорушення (злочину) (відсутня подія чи склад кримінального правопорушення (злочину)), недоведена його участь у кримінальному правопорушенні (злочині), але й тоді коли ним учинено інше кримінальне правопорушення (злочин), а не

той, за який він притягується до кримінальної відповідальності. Цей злочин буде і в тому випадку, коли складається та підписується уповноваженою особою повідомлення про підозру у вчиненні декількох кримінальних правопорушень (злочинів), хоча винний вчинив не всі інкриміновані йому кримінальні правопорушення (злочини).

2. Розкриття змісту об'єктивної сторони аналізованого злочинного діяння, дозволяє зробити висновок про те, що кримінальною відповідальністю є вимушене зазнання особою, що вчинила злочин, державного осуду, а також позбавлень особистого, майнового та іншого характеру, які передбачені законом про кримінальну відповідальність і покладаються на винного спеціальними органами держави – судом.

3. Аналізований склад злочину за своєю конструкцією є формальним, оскільки суспільно небезпечні наслід-

ки, що можуть настати в разі вчинення цього злочину, не включені в диспозицію статті Особливої частини КК України як обов'язкова ознака складу злочину.

4. Цей злочин треба вважати закінченим уже з моменту складання та підписання уповноваженими особами письмового повідомлення про підозру особи у вчиненні кримінального правопорушення (злочину), якого він не скоював.

5. З метою надання більш правильного закріплення в законі про кримінальну відповідальність змісту відповідного злочинного діяння, яке може вчинити слідчий чи прокурор під час досудового розслідування, пропонуємо зміст ч. 1 ст. 372 КК України викласти в такій редакції: «1. Притягнення до кримінальної відповідальності завідомо невинуватого чи складання щодо нього обвинувально-го акту слідчим чи прокурором».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кузнецов В.В. Кримінальна відповідальність за притягнення як обвинуваченого завідомо невинуваті особи : [монографія] / [В.В. Кузнецов, М.В. Сийпюкі] ; за заг. ред. д. ю. н., проф. В.І. Шакуна. – Ужгород : ЗакДУ, 2011. – 306 с.
2. Кримінальне право України. Загальна частина : [підручник для студентів юрид. спец. вищ. закладів освіти] / [М.І. Бажанов, Ю.В. Баулін, В.І. Борисов та ін.] ; за ред. М.І. Бажанова, В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – К. ; Х. : Юрінком Інтер; Право, 2001. – 420 с.
3. Татаров О.Ю. Закінчення досудового розслідування складання обвинувального акта: проблеми та шляхи їх розв'язання / О.Ю. Татаров // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2012. – № 2. – С. 124–134.
4. Юрченко Л.В. Повідомлення про підозру: новела кримінального процесуального законодавства України // Актуальні проблеми публічного та приватного права : зб. матер. міжнар. наук.-практ. конф. (Запоріжжя, 3 жовтня 2012 р.). – Запоріжжя : КПУ, 2012. – С. 355–357.
5. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / [Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.] ; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Х. : Право, 2013. – Т. 2 : Особлива частина. – 2013. – 1040 с.
6. Кримінальне право України. Особлива частина : [підручник] / [Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, С.Б. Гавриш та ін.] ; за ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – 3-є вид., перероб. і доп. – К. : Юрінком Інтер, 2007. – 456 с.
7. Кримінальне право України. Особлива частина : [підручник] / [Ю.В. Александров, О.О. Дудоров, В.А. Клименко та ін.] ; за ред. М.І. Мельника, В.А. Клименка. – 2-ге вид., переробл. та допов. – К. : Атіка, 2008. – 656 с.
8. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар / [Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, С.Б. Гавриш та ін.] ; за заг. ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – К. : Ін Юре, 2006. – 1196 с.
9. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / за заг. ред. П.П. Андрушка, В.Г. Гончаренка, Є.В. Фесенка. – 2-ге вид., перероб. та доповн. – К. : Дакор, 2008. – 1428 с.
10. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України : у 2 ч. / за ред. М.О. Потебенька, В.Г. Гончаренка. – К. : Форум, 2001. – Ч. 2 : Особлива частина. – 2001. – 942 с.
11. Уголовное право России : [учебник] : в 2-х т. / под ред. А.И. Игнатова, Ю.А. Красикова. – М. : НОРМА-ИНФРА-М, 2000. – Т. 2 : Особенная часть. – 2000. – 816 с.

УДК 343.8

ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ ЯК УМОВА ЗДІЙСНЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ ІЗ ЗАСУДЖЕНИМИ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

ACCESS TO INFORMATION AS A CONDITION IMPLEMENTATION OF SOCIAL AND EDUCATIONAL WORK WITH PERSONS SENTENCED TO IMPRISONMENT

Таволжанський О.В.,

асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

У статті досліджено надані чинним законодавством можливості доступу до інформації засудженим до позбавлення волі під час здійснення соціально-виховної роботи. Окреслено наявні способи доступу до інформації. Наведено позитивні аспекти міжнародного досвіду обмеження інформаційної залежності.

Ключові слова: соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі, доступ до інформації, виправлення, ресоціалізація.

В статье исследованы предоставленные действующим законодательством возможности доступа к информации осужденным к лишению свободы при осуществлении социально-воспитательной работы. Указаны существующие способы доступа к информации. Приведены положительные аспекты международного опыта ограничения информационной зависимости.

Ключевые слова: социально-воспитательная работа с осужденными к лишению свободы, доступ к информации, исправление, ресоциализация.

This article explores the current legislation established access to information sentenced to imprisonment in the implementation of social and educational work. Designated existing methods of accessing information. These positive aspects of international experience restrictions depending on the information.

Key words: social and educational work with convicts to prison, access to information, correction, resocialization.